

Časopis o dějinách a kultuře

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI UNIVERZITNÍ KNIHOVNA	
Přir. č.	2130764
Signat.	B 15077
Kč	

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA
TECHNICKÉ UNIVERZITY V LIBERCI

3146181023

Svůj největší boom zažily džiny před mnoha lety, když se z pracovního a ryze praktického oblečení staly hitem, módou, super oděvem. Časy, kdy je nemít znamenalo dobrovolně se vyřadit ze společnosti, zůstat pozadu, nevědět nic o tom, co je moderní, řečeno dnešním slovníkem, být naprosto a nenapravitelně „out“, jsou zřejmě nenávratně pryč, ale od té doby džiny a džínové oblečení obecně nejen že nezapadlo, ono zdomácnělo a stalo se možná všední, zato však nepostradatelnou součástí našich šatníků.

A protože právě toho jsou si návrháři více než kdo jiný vědomi, přišli letos s kolekcemi, věnovanými jen a pouze oblečení z tohoto materiálu. Vždyť džínovina je vhodná úplně na všechno. V čem jsou letošní modely odlišné od těch minulých?

Dark Side of Denim.

Tak jako v jiných kolekcích, i ta džínová se ohlíží a hledá inspiraci v minulosti. Více než tuhé nepoddajné výrobky ze silných denimů jsou v kurzu lehké materiály jak pevné, tak strečové, módní je původní vzhled - velmi tmavý indigo odstín, autentické štepování, stříhy let šedesátých a osmdesátých. U tohoto odstínu je důležitý suchý omak a nenarušený vzhled, nové oděvy (kalhoty, bundy, sukně) působí neobnošeně. Jako protiklad k těmto výrobkům jsou nabízeny modely s extrémní povrchovou úpravou - viditelné oprání, zmačkání na okrajích nohavic, roztržené lemy nohavic, sukni, rukávů u bund, kapes. Ve střizích kalhot vedou stále spíše modely s mírně rozšířenou nohavicí (boot-cut), v sestavě kolekci ale nechybí ani kalhoty s rovnými nohavicemi - rourami, módní jsou stále vysoké záložky a zipy na nohavicích.

Denim for Ladies.

Ani po letech nesmí v nejnovějších kolekcích chybět džiny zcela klasického střihu s pěti kapsami, stále jsou oblíbené již zmíněné „boot-cut“ modely, i zcela ležerní a rovné modely či roury. Styl šedesátých a osmdesátých let navozují především velmi úzké modely a legíny z pružného lehkého denimu. K nim patří, jak jinak, mohutné svetry a mikiny ve velikosti alespoň o dvě čísla větší s velkorysími tisky a la Andy Warhol nebo jinými různorodými motivy. Novinkou jsou zajímavé a neobvyklé kombinace materiálů, střihových variací i doplňků a detailů, nechybí výšivky a široké náplety či pletené aplikace na lemech nohavic či sukni, zajímavě působí i nakládané měchové kapsy. Módními detaily jsou velké knoflíky, nápisy z nýtů i vyšívání nápisy a aplikace - nejlépe ve svítivých barvách.

Denim for Men.

Pánové nemají příliš rádi změny, tudíž v jejich džínové módě vládou kalhoty s rovným nebo „boot-cut“ střihem nohavic, klasické džiny s pěti kapsami, nové jsou kalhoty mrkvového střihu. U klasických džínů najdeme i v pánské módě různé tisky, jemné výšivky nebo nýty, tunýlky s provlečenou gumičkou, ozdobné zipy a nakládané kapsy na možných i těch nejneuvěřitelnějších místech. I zde nechává svou stopu sportovní móda, ať už v podobě dekorativních lampasů na bočních švech, zarážek na pružném pásku nebo velkého množství zipů - na kapsách i nohavicích. Převládají výrazné barvy doplňků a aplikací - královská modř, jasná sytá žluť a trávová zeleň.

Zdá se, že snad není na světě člověk, kterému by ve skříni neležel alespoň pár džínů, kalhot, které ve světě módy znamenaly revoluci a do kterých se dnes oblékají lidé po celém světě.

Levi Strauss

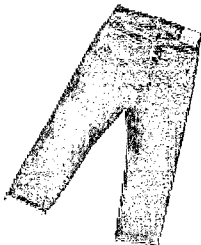
V roce 1853, ve svých 24 letech, se **Levi Strauss** - původem z Bavorska - přestěhoval z New Yorku do San Franciska v domnění, že vydělá na zlaté horečce, která začala v roce 1849. Společně se svoji sestrou a švagrem otevřeli obchod textilním zbožím, kde prodávali potřeby pro zlatokopy a látky. Také prodával stany a plachty na vozy z hustě tkané látky "jean". Jenže brzy zjistil, že podobný nápad dostalo už příliš mnoho lidí před ním. . .

V roce 1872 obdržel **Strauss** dopis od nevadského krejčího **Jacoba Davise**. **Davis** byl jedním z jeho pravidelných zákazníků: odbíral role "jeanoviny" pro svoji vlastní živnost. Ve svém dopise **Davis** uváděl zajímavý "doplňek" pracovních kalhot šitých z této pevné látky: nechal na ně přidělat několik cvočků, protože bez nich nebyly kapsy dostatečně pevné, aby unesly těžké vzorky kamenů. Stejným způsobem kalhoty zpevnil na spodní části poklopce opatřeného knoflíky.

Davis však neměl dostatek peněz, aby si tyto kalhoty mohl nechat patentovat. Proto navrhl **Straussovi**, aby potřebnou částku zaplatil s tím, že se o zisk z patentu spolu rozdělí. **Strauss** tuto nabídku akceptoval. Patent byl udělen 20. května 1873, oficiální datum "narození" modrých džín.

Přesto první džíny byly ve dvou druzích: indigově modré z kepru (tkanina s vazbou tvořící šikmé řádky) a hnědé z bavlněné celtoviny. Nicméně, na rozdíl od kepru, celtovina se nikdy nestala měkkou a příjemnou a tak džíny z ní ušité byly postupně staženy z trhu.

Straussovy praktické modré džíny byly postupně přijímány módním průmyslem. V roce 1935 se poprvé objevují **Leviho** dámské džíny. Džíny **Calvina Kleina** se postupem doby staly tak populární že v polovině 70. let přinášely zisk 12,5 miliónu týdně!

V 18. století se z velmi podobného materiálu šili oblečení otroci na plantážích. Vypozorovali, že se pytle na bavlnu vyznačují neobyčejnou trvanlivostí, a tak si občas nějaký přešily. Džíny původně sloužily jako monterky.

Všichni dobrodruhoví zajásali, když byla v Kalifornii objevena zlatá žíla. A to ještě netušili, že důvodů k oslavě je víc. Psalo se 19. století a obratný 20letý newyorský obchodník s textilem Levi Strauss spíchl několik párů pánských plátěných kalhot a vyrazil do dolů. Po jeho plátěném pokladu se jen zaprášilo, a proto se rozhodl, že na něm postaví svůj buznys. Straussovi ale plátno tak úplně nevyhovovalo, a tak se pro pracovní kalhoty rozhodl používat materiál vyrobený v Italském Janově. Italští námořníci tuto modrou tkaninu oblékali, když vyplouvali na moře. tkalci látku z Janova nazývali „genes“ (italsky Janov je Geneva), z čehož pravděpodobně vzniklo slovo jeans. Džíny se brzy staly populárními nejen mezi zlatokopy a dělníky, ale i mezi americkými kovboji, kteří v nich ve 30. letech minulého století okupovali stříbrné plátno. Po válce získaly džíny v Americe i Evropě úplně nové postavení. Z pracovního oblečení se stal znak svobody a zářivé budoucnosti. V modrém denimu se sem tam nesměle objevila i žena.

V 50. letech džíny vyzařovaly auru sexuality a vzpouru proti společenským pravidlům. Hvězdy stříbrného plátna Marlon Brando a James Dean se specializovali na role padouchů a společenských záškodníků. Brando hrál motorkářského bosse v provokativním snímku *Divoch*, Dean šéfa povalečů ve filmu *Rebel bez příčiny*. Oba hrdiny spojovala vzpurnost, tvrdohlavost - a co jiného než jeany. Zraněný i zraňující hrdina v modrém denimu se stal symbolem dospívající generace.

Začátkem 60. let džíny tvořily mohutnou podestýlku v každé skříni. Nosily se už jen pro pohodlí a zábavu.

Pak ale přišla sexuální revoluce a vysmáté květinové děti bojovaly proti válce a násilí a nadšeně hlásaly volnou lásku. Věrnou společností jim dělaly jeany. Denim zdobily korálky, výšivky, kovové cvoky. Do historie se zapsaly zvonáče a široké bokovky, světlo světa spatřila barevná džínovina.

70. léta přinesla denimovému průmyslu miliardy dolarů, protože jeany vyzařovaly mládí a nenašel se nikdo, kdo by neprahl po svěžím vzhledu. S džínovinou se vesele experimentovalo, objevovaly se i elegantní večerní modely. Módě vládl disco styl.

S prvními návrhářskými džínami se v roce 1978 vytasila módní návrhářka **Gloria Vanderbilt**, a tím jim otevřela úplně nové obzory. Módní tvůrci po celém světě se na džínovinu vrhli jako hladoví vlci. Nejžhavějším trendem se staly tzv. plesnivé džíny a hrubé, všelijak vystouplé nebo úmyslně poškozené povrchy látky.

V 90. letech byly džíny vytlačeny na okraj módní společnosti. Nová generace odmítala nosit oblečení, do něhož se její rodiče stále snažili napasovat svá neforemná těla. Džínovinu nahradila vojenská khaki i maskáčová látka, přírodní plátno, lycra, umělé tkaniny. Přelom tisíciletí vdechl džínovině nový život a denim se znovu vrátil na módní mola. Džíny dnes můžete sehnat na tržnici za pár stovek nebo od Gucci za několik tisíc dolarů. Džínovina znovu našla své pevné místo pod sluncem.

Móda i její historie je opravdu zvláštní. Když se v roce 1873 tyto hustě tkané kalhoty objevily, byly určeny americkým zlatokopům, jejichž dosavadní oblečení špatně odolávalo náročným podmínkám jejich povolání. O skoro padesát let později se objevilo i jejich první dámské provedení a v padesátých letech si džíny přivlastnila většina americké omladiny. O dalších deset let později se v nich už procházela celá květinová generace, následující generaci zase punkoví buřiči. Dnes v džínách potkáte každého bez rozdílu pohlaví, věku nebo národnosti..

Letošním hitem se staly džíny vypadající obnošeně, roztrhaně a s všemožnými potisky a nášivkami..